

6.6. SZÜLŐI HÁTTÉR ÉS AZ OKTATÁS MUNKAERŐPIACI MEGTÉRÜLÉSE, 2005–2019-BEN MAGYARORSZÁGON – BECSLÉSI KÍSÉRLET AZ EU–SILC-ADATOK ALAPJÁN* TÓTH ISTVÁN GYÖRGY & CSATHÓ ÁBEL

Kutatásunkban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy hogyan befolyásolja a szülői iskolázottság a jövedelmet. Ehhez az EU–SILC 2005-ös, 2011-es és 2019-es hullámának adatait használtuk fel, amelyek mind tartalmaznak a szülők iskolázottságára vonatkozó információt is. Először az iskolázottság hatását vizsgáltuk a jövedelmekre az egyes korosztályokban, majd regresszióelemzéssel meghatároztuk a magasabb saját, illetve szülői iskolázottság hozamát. Végül regresszió- és keresztábra-elemzéssel bemutattuk azt is, hogyan függ a megkérdezett iskolázottsága a szülői iskolázottságtól. Eredményeink szerint az elért jövedelemben elsősorban a saját iskolázottság hatása meghatározó. A magasabb szülői iskolázottság elsősorban a gyermek magasabb iskolázottságán keresztül érvényesül.

Bevezetés

Alfejezetünkben a szülői iskolázottság munkaerőpiacon elért jövedelemre gyakorolt hatását vizsgáljuk. Elemzésünkben a keresetmeghatározódás Mincer-féle specifikációjából (*Mincer*, 1958, 1974; *Willis*, 1986) indulunk ki. Eszerint tanulás és a kereső időszak arányainak eldöntése (vagyis végső soron az iskolázottság hossza) attól is függ, hogy a hosszabb ideig az oktatásban maradókat későbbi munkába állásuk miatt elszenvedett bérveszteségeikért tudják-e kompenzálni a kereső korukban várható többletjövedelmek. A hosszabb tanulási időszak melletti döntés kétségtelenül függ az iskolázottság megtérülési rátá-

jától, amely viszont – tekintettel arra, hogy a megtérülés a befektetett erőforrások és a munkaerőpiacon elérhető életpálya-jövedelmek függvénye – a befektetett (kognitív, szocializációs vagy anyagi) erőforrások oldalán erősen függhet a szülői (vagyon, kapcsolati vagy iskolázottsági) háttértől is.¹

Azt, hogy a keresetek meghatározódásában az elért iskolai végzettség mellett a családi háttérnek is önálló hatása lehet, széles körben elfogadott és bizonyított a szakirodalomban (lásd *Becker*, 1964, *Becker és szerzőtársai*, 2018 és még sokan mások). Mi annyiban teszünk ehhez hozzá, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján megpróbálunk becslést adni erre a hatásra Magyarországra vonatkozóan.

Kérdésselvetésünk egyszerre kapcsolódik az emberitőke-elmélethez (*Becker*, 1964, *Willis*, 1986) és a társadalmi mobilitás irodalmához (*Andorka*, 1982, *Breen*, 2004, *Corak*, 2006, *Putnam*, 2015). Előbbihez annyiban, hogy a keresetet az iskolázottsággal és a munkaerőpiaci tapasztalattal magyarázzuk, utóbbihoz pedig annyiban, hogy külön vizsgáljuk a szülői háttér szerepét. A kereseteket a munkaerőpiacon az egyének által elért piaci jövedelmek összességével

* Az alfejezet az NKFI Hivatal által támogatott, K 135934. számon nyilvántartott, Patrimonális tendenciák és társadalmi bezárulás: hogy gátolja a társadalmi mobilitást a ragadós padló és a ragadós plafon jelensége? című kutatás keretében készült, kifejezetten a Munkaerőpiaci tükörben történő közlés céljából.

¹ Ezen a ponton azonban el is szakadunk az oktatás belső megtérülési rátájának fogalmától, különösen annak *ex ante* értelmezésétől. Nincs rá szükségünk, hiszen mi az iskolázottsági fokozatok hozamkülönbségeire vagyunk – deskriptíven – kíváncsiak, és nem szeretnénk iskolázottsági döntésekre vonatkozó következtetéseket levonni. elismerjük ugyanakkor, hogy az általunk alkalmazott megoldás rengeteg egyéb buktatóval is jár (lásd erről *Heckman és szerzőtársai*, 2006).

mérjük, a szülői háttér pedig a szülők iskolázottsági adataival.

A magyar és nemzetközi szociológiai irodalomban ismert és sokszor előkerülő tény, hogy a magyar társadalmi mobilitás nemzetközi összehasonlításban alacsony szintű, dacára annak, hogy a maguknak az egyenlőtlenségeknek a szintje nem kiugróan magas (Tóth–Szelényi, 2019). Mindezt az iskolázottsági mobilitás irodalma (Róbert, 2019), a foglalkozási és osztálymobilitással foglalkozó irodalom (lásd jelen Közlekedés 6.2. és 6.4. alfejezetét) és a jövedelmi mobilitással kapcsolatos vizsgálatok (OECD, 2018) is alátámasztják. Az egyének társadalmi mobilitását elemző tanulmányok a származás és az elért társadalmi pozíció közötti összefüggést keresik – valahogy úgy, mint ha azt kérdeznék: „mi lehet belőled, ha egyik vagy másik társadalmi/iskolázottsági osztályba vagy jövedelmi csoportba születesz”. Feltehető azonban az a kérdés is, hogy „minek köszönheted, hogy a jelenlegi pozíciódba juttattál”. Mi utóbbi módon tesszük fel a kérdést, és azt nézzük meg, mekkora szerepe lehetett a szülői iskolázottságnak az egyének által végső soron befutott jövedelmi pálya alakulásában. Hasonlóan járunk el ahhoz, ahogy korábban Keller Tamás és Róbert Péter vizsgálták az oktatási beruházás megtérülését (Keller–Róbert, 2016). Elemzésünk annyiban más, hogy amíg mi az egyének jövedelmi helyzetének alakulásában a szülők iskolázottságának szerepét keressük, ők ugyanennek a kérdésnek a magyarázatához a szülők foglalkozási pozíciójának a szerepét igyekeztek azonosítani.

Adatok

Az adatokat az EU–SILC adatbázis 2005-ös, 2011-es és 2019-es hullámaiból vesszük.² E három év *ad hoc* moduljai tartalmaznak kérdéseket a hátrányok intergenerációs átörökítésével kapcsolatban is (Wirth–

Pförr, 2022). Ezek közül az anya és apa iskolázottságát firtató kérdést használtuk, amelyet minden évben két kategóriába osztottunk, aszerint, hogy a megkérdezett apja, illetve anyja rendelkezett-e diplomával, vagy sem. Emellett az egyén saját iskolázottságát vizsgáltuk három kategóriában (alap-, közép- és felsőfok), kontrollváltozókként pedig a nemzet, a potenciális munkaerőpiaci tapasztalatot, ennek négyzetét, a településtípust, valamint az ágazatot vontuk be az elemzésbe. Bal oldali változónk a munkaerőpiaci jövedelem volt, vagyis a munkából származó pénzbeli és nem pénzbeli juttatások, valamint az önfoglalkoztatásból származó profit vagy veszteség összegének logaritmus. Az elemzésbe bevontak körét a 25 és 59 éves korosztályra szűkítettük, a foglalkozás típusát tekintve pedig az alkalmazottakra és önállókra. Emellett a jövedelmek esetében top és bottom kódolást alkalmaztunk.³

Eredmények

Kereseti különbségek életkor és iskolázottság szerint

Az EU–SILC-ből kinyerhető piaci (munka- és tőke-) jövedelmek öt éves kohorszok szerinti átlagát a 2005-ös, 2011-es és 2019-es évről mutatja az 6.6.1. ábra, külön a három iskolázottsági csoportra, azon belül férfiakra és nőkre. Mivel adataink nem longitudinális állományból (tehát nem ugyanazoknak az embereknek a megfigyeléséből) származnak, ábráink nem valódi kor–kereseti profilokat mutatnak.⁴

Szembeszökő, hogy a keresetek életkor és iskolázottság szerinti eloszlása lényegesen laposabb annál, amit korábbi, az itt elemzett periódust megelőző időszakokra vonatkozóan láthattunk (Kézdi, 2004, Tóth, 2005). Hipotézisünk szerint ez részben annak köszönhető, hogy a kereseteloszlás egyenlőtlenségei jelentős részben a munkaerőpiacra bekerüléskor, az egyes ko-

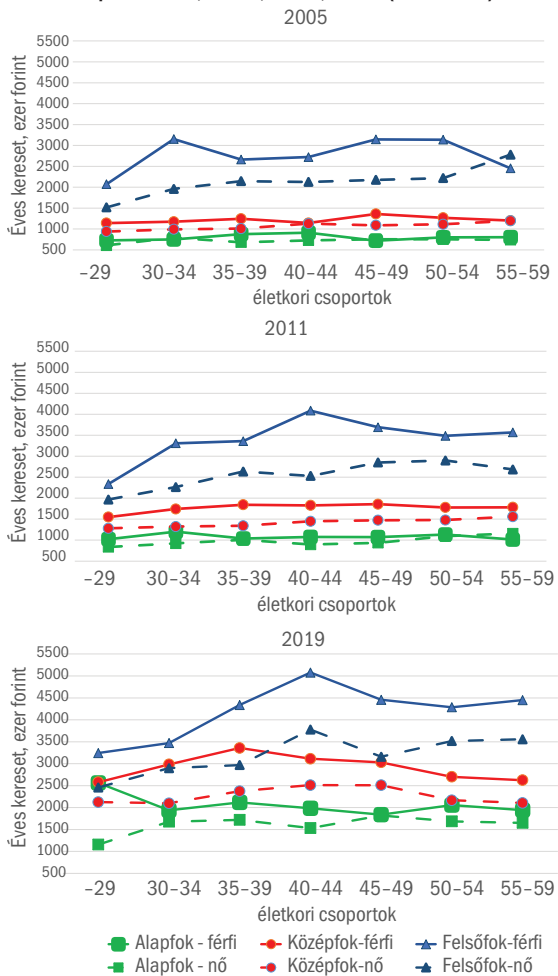
² A 2019-es jövedelmi adatokban számos nehezen magyarázható jelenséggel szembesültünk, ezért erre az évről különösen óvatossággal fogadjuk csak el az eredményeket.

³ A mintába való bekerülés alsó limitjét 100 eurós éves jövedelemnél húztuk meg, top kódolást pedig a legfelső 0,1 százalék esetében alkalmaztunk.

⁴ Ez csak akkor lenne plauzibilis feltételezés, ha azt gondolnánk, hogy a 2005-ös és a 2019-es magyar társadalom minden tekintetben ugyanaz lenne, és nem számítana, hogy az éppen munkába álló fiatalok egyébként milyen makrogazdasági környezetben foglalják el a pozícióikat. De ez nem így van, ezért, mint mindig, óvatosság indokolt a keresztmetszeti adatok kohorszszerű interpretációjakor.

hországok között jönnek létre, ami természetesen formálódik a pálya során, de már talán kevésbé. Részben pedig annak, hogy jól látható: a férfiak és a nők jövedelmi szintje jelentősen különbözik, különösen a felsőfokú végzettségük között, és különösen a középső életkori csoportokban.

6.6.1. ábra: A különböző iskolázottságú férfi és női foglalkoztatottak átlagos keresetei öt éves életkori csoportokban, 2005, 2011, 2019 (ezer forint)

Megjegyzés: Az EU-SILC-vizsgálat a keresetekre euróban számolt összegeket ad meg. Mi ezeket az adott év közepi MNB-árfolyammal számoltuk vissza forintba. Ezért a konkrét összegek eltérhetnek a magyar felvételekben talált forintösszegektől. Mindez azonban a kor-kereseti profilok formáját, relatív arányait nem befolyásolhatja.

Forrás: Saját számítások az EU-SILC 2005-ös, 2011-es és 2019-es adatfelvételei alapján.

Kereseti regressziók

Először Mincer-típusú kereseti függvényeket becsülünk (Mincer, 1974, Willis, 1986, illetve Kézdi, 2004, Hermann és szerzőtársai, 2018) – a szülők és a megkérdezettek iskolázottságának hatását vetjük össze, kontrollálva a megkérdezett nemére, becsült munkaerőpiaci tapasztalatára, illetve ennek négyzetére, jelenlegi foglalkozásának ágazatára és a jelenlegi lakhely településtípusára, hogy a jelentősebb összetételi hatásokat kiszűrjük. A kereseti regressziók függő változója az éves kereset logaritmusa, így az eredményeket százalékos formában lehet értelmezni. A kereseteket nem tudtuk (az adatbázis korlátai miatt) kontrollálni az elévített munkaórák számával és a foglalkozással, ami okozhat torzításokat a becslésben.

A 6.6.1. táblázatban bemutatjuk a szülői iskolázottság hatását minden évre (lásd [1] oszlopok), kontrollálva nemre, potenciális munkaerőpiaci tapasztalatra, gazdasági ágazatra, illetve településtípusra.⁵ Mint látható, az apa iskolázottságának mindhárom évben szignifikáns hatása van a gyermek jövedelmére. 2005 és 2011 között a hatás erősödik, majd 2019-re jelentősen lecsökken. Fontos azonban megjegyezni, hogy úgy véljük, a 2011 és 2019 hatások közötti változásban, a szubsztantív okokon túl adathibák is közrejátszanak, ami megmagyarázhatja a 2019-ben tapasztalt R^2 alacsonyosságát is. Az anyai iskolázottság hatása mindeközben egyik évben sem szignifikáns.

Ezután bevontuk a modellbe a saját iskolázottságot is (lásd [2] oszlopok). A saját iskolázottság hatása mindhárom évben pozitív és erős. Hasonlóan a szülői iskolázottsághoz, itt is azt tapasztalhatjuk, hogy 2005 és 2011 között ez a hatás növekszik, majd 2019-re visszaesik (de továbbra is erős marad). Ezzel szemben, a szülői iskolázottság hatása 2005-ben és 2019-ben teljesen eltűnik, 2011-ben pedig az első modellben mért harmadára csökken. Mindez azt jelenti, hogy a szülői iskolázottság hatása túlnyomó részt a gyermek iskolázottságán keresztül érvényesül, önálló hatás csak 2011-ben mutatható ki.

⁵ A tapasztalat és nem hatását bemutatjuk a táblázatunkban is.

6.6.1. táblázat: Az iskolai végzettség a tapasztalat, a szülői iskola és a nem szerepe a keresetmeghatározásban (OLS-regresszió, magyarázó változó a jövedelem logaritmus, standardizált együtthatók)

	2005		2011		2019	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
Nem (férfi)	0,186*** (0,024)	0,164*** (0,022)	0,144*** (0,013)	0,151*** (0,012)	0,140*** (0,026)	0,138*** (0,025)
Potenciális tapasztalat (exp)	0,297*** (0,005)	0,415*** (0,005)	0,393*** (0,003)	0,487*** (0,003)	0,307*** (0,006)	0,336*** (0,006)
Potenciális tapasztalat ² (exp ²)	-0,301*** (0,000)	-0,337*** (0,000)	-0,383*** (0,000)	-0,383*** (0,000)	-0,358*** (0,000)	-0,331*** (0,000)
A szülők iskolai végzettsége (referenciakategória: maximum középfok)						
Az apa felsőfokú végzettsége	0,103*** (0,044)	0,028 (0,042)	0,135*** (0,023)	0,044*** (0,022)	0,051* (0,047)	0,008 (0,047)
Az anya felsőfokú végzettsége	0,023 (0,059)	-0,012 (0,055)	0,022 (0,027)	-0,004 (0,025)	0,027 (0,055)	0,011 (0,053)
Iskolai végzettség (referenciakategória: alapfok)						
Középiskolai végzettség		0,164*** (0,030)		0,222*** (0,019)		0,238*** (0,035)
Felsőfokú végzettség		0,505*** (0,040)		0,594*** (0,023)		0,37*** (0,045)
Kiigazított R ²	0,131	0,250	0,153	0,282	0,069	0,117
N	3387	3387	9165	9165	3319	3319

Kontrollváltozók: gazdasági ágazat, településtípus.

Forrás: Saját számítások az EU-SILC 2005-ös, 2011-es és 2019-es adatfelvételei alapján.

A fenti regressziók standardizált együtthatóinak értékeiből egy egyszerű képlettel megbecsülhetjük, hogy mekkora pótlólagos hozamot jelent egy plusz iskolai fokozat a különböző években. Ehhez a gyermek iskolázottságának változójával kiegészített modellt használtuk. A keresetek logaritmusát függő változóként kezelve a regressziókban becsült β paraméterekből a $r = (e^\beta - 1) \times 100$ képlet segítségével számíthatjuk ki a százalékos hozamokat (6.6.2. táblázat).

6.6.2. táblázat: A saját iskolázottság és a szülői iskolázottság hozama (százalék)

	2005	2011	2019
A szülők iskolai végzettsége (referenciakategória: maximum középfok)			
Az apa felsőfokú végzettsége	3	4	1
Az anya felsőfokú végzettsége	-1	0	1
Iskolai végzettség (referenciakategória: alapfok)			
Középiskolai végzettség	18	25	27
Felsőfokú végzettség	66	81	45
Kiigazított R ²	0,25	0,28	0,12
N	3387	9165	3319

Kontrollváltozók: nem, munkahely gazdasági ágazata, településméret.

Forrás: Saját számítások az EU-SILC 2005-ös, 2011-es és 2019-es adatfelvételei alapján.

A középiskolai fokozat az általános iskolai végzettséghez képest évente 18–27 százalékos többletkeresetet jelent. A felsőfokú végzettség esetében mindez magasabb: 2005-ben az alapfokúhoz képest a felsőfokú végzettség 66 százalékos, 2011-ben pedig mintegy 81 százalékos többletet jelent. Másképpen fogalmazva: ha azt feltételezzük, hogy egy középiskolai végzettség megszerzése mintegy 4 évig tart, akkor a plusz egy iskolai osztály elvégzése 5–7 százalékos többletet jelenthet ezekben az években. A felsőfokú végzettség megszerzésére szánt évek ennél lényegesen nagyobb többletet hozhatnak. 2005-ben a felsőfokú végzettség hozama a középiskolaihoz képest mintegy 48 (66–18) százalékos volt. Ötéves felsőfokú képzéssel kalkulálva az extra oktatási szint hozama tehát évente átlagosan mintegy 9,6 százalékos keresetnövekedést jelentett. Hasonló logikával számolva a felsőoktatásban eltöltött évek hozama 2011-ben mintegy 11,2 százalékos volt évente. 2019-ben a felsőfokú végzettség hozama jelentős mértékben esett. Ebben az évben a felsőfokú képzés egy évére számítottan a felsőfokú végzettség

hozama 3,6 százalékra esett.⁶ A szülői iskolázottság hatása ezzel szemben elhanyagolható.

A szülői iskolázottság hatása a gyermek iskolázottságára

A fentiekben már leírtuk, hogy a szülői iskolázottság javarészt a gyermek iskolázottságán keresztül hat a jövedelemre. Az alábbiakban azt mutatjuk be, hogy mekkora hatása van a szülői iskolázottságnak a gyermekek által elvégzett osztályok számára (most ez lesz a függő változó). A regressziós együtthatókat a 6.6.3. táblázat mutatja.

6.6.3. táblázat: A szülők felsőfokú végzettségének hatása az elvégzett iskolai osztályok számára (OLS-regressziók standardizáltaan együtthatói)

	2005	2011	2019
Az apa felsőfokú végzettsége	1,64*** (0,099)	1,663** (0,072)	1,546*** (0,126)
Az anya felsőfokú végzettsége	1,163*** (0,130)	1,042*** (0,084)	1,07*** (0,144)
Kiigazított R ²	0,159	0,181	0,190
N	5285	10075	3628

Kontrollváltozók: nem, településtípus.

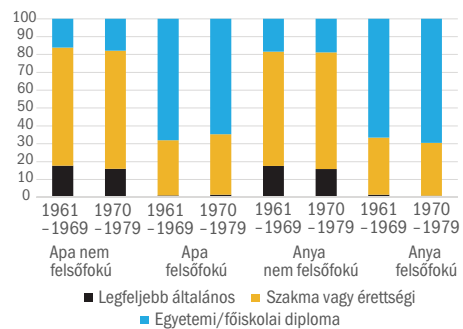
Forrás: Saját számítások az EU-SILC 2005-ös, 2011-es és 2019-es adatfelvételei alapján.

Mint láthatjuk, a szülők egyetemi végzettsége jelentősen hat a gyermekek iskolázottságára. Mindhárom vizsgált évben szignifikáns (és nem is elhanyagolható nagyságú), pozitív hatása van a szülők iskolázottságának a gyermekek által elvégzett iskolai osztályok számára. A diplomás apák gyermekei átlagosan mintegy másfél évvel több iskolát végeznek, míg a diplomás anyák gyermekei mintegy egy évvel több osztály végeznek átlagosan, mint a nem diplomás szülők gyermekei.

Mindennek a „hagyományos” keresztátlás bizonyítékául – két születési kohorszra bontva – megvizsgáltuk a szülői iskolázottság és a gyermekek iskolai

végzettsége közötti kapcsolatot a három adatfelvételben. Az eredményeket összesítve közli a 6.6.2. ábra. Ebből jól látszik, hogy mind az apák, mind az anyák esetében, valamint mind a hatvanas, mind a hetvenes években születettek kohorszait illetően nagyon erős a szülői iskolázottság hatása a gyermekek iskolai végzettségére.

6.6.2. ábra: A 2005-ös, 2011-es és 2019-es mintákban megkérdezettek 1961–1969, illetve az 1970–1979 között születettek kohorszainak iskolai végzettsége és szüleik iskolai végzettsége, százalékos megoszlások

Forrás: Saját számítások az EU-SILC 2005-ös, 2011-es és 2019-es adatfelvételei alapján.

A felsőfokú végzettségű anyák és apák gyermekeinek mintegy kétharmada (65–70 százalék) szintén felsőfokú végzettséget szerzett, miközben a nem felsőfokú végzettségű szülők gyermekeinek 16–19 százaléka lett diplomás mindkét kohorsz esetében. Ugyanakkor a szülők nemét tekintve eltérő trendet tapasztalunk: míg az apa és a gyermek iskolázottságát összehasonlítva valamelyest gyengül a szülői iskolázottság hatása a két kohorsz között, addig az anya és a gyermek iskolázottságának összehasonlítása esetén a hatás kissé erősödik. Ennek vélhetően strukturális okai vannak, hiszen a szülői generációknak ebben az időszakában már elkezdődött a nők felsőoktatási beiskolázásának a férfiakénál nagyobb bővülése.

Összefoglalás, az eredmények értelmezése

Alfejezetünkben bemutattuk a szülői iskolázottság hatását a gyermek jövedelmére. Az eredmények szerint a diplomás szülők gyermekei jobban keresnek,

⁶ Kézdi (2004) 12 százalékos éves hozamot becsült a 2002-es évre. Az általunk 2005-re és 2011-re becsült 10 százalékos eredmény ezzel nem inkonzisztens. A 2019-es erősen lecsökkent felsőoktatási megtérülést egyfelől más kutatási eredmények is valószínűsítik (Huszár, 2022), viszont annak mértékének ellenőrzése további vizsgálatokat igényel. Sok jel utal ugyanis a 2019-es magyar SILC jövedelemadatainak problematikussá válására.

mint a nem diplomás szülők gyermekei. Ez a különbség 2005 és 2011 között fokozódott, majd 2019-re lecsökkent (de még mindig jelentős maradt). Ez a hatás azonban elsősorban a gyermek magasabb iskolázottságán keresztül érvényesül, ezen túl ilyen hatás csak 2011-ben volt egyértelműen kimutatható (ám ekkor is gyenge).

Emellett a Mincer-féle specifikációból kiindulva számszerűsíteni tudtuk a magasabb saját iskolázottság jövedelemnövelő hatásának mértékét is. Számításaink szerint a középiskolai végzettség az általános iskolai végzettséghez képest 18–27 százalékkal növeli a keresetet, míg a felsőfokú végzettség a középfokúhoz képest 18–56 százalékkal. Ezek az eredményeink nem inkonzisztensek a mi megfigyelési periódusunkat megelőző hasonló becsléssel (Kézdi, 2004). Fontos azonban megjegyezni, hogy míg a középiskolai végzettség hozama folyamatosan nőtt 2005 és 2019 kö-

zött, addig a felsőfokú végzettség hozama előbb nőtt, majd jelentősen lecsökkent.

A szülői iskolázottság hatását tovább elemezve azt találtuk, hogy mindhárom vizsgált évben, mind az apa, mind az anya magasabb iskolázottsága pozitívan befolyásolja a megkérdezettek iskolában eltöltött éveinek számát (amiről pedig tudjuk, hogy jelentősen növeli a megkérdezettek jövedelmét). A keresztábla-elemzésből pedig kiderül, hogy a szülő felsőfokú végzettsége mind az 1961 és 1969 között, mind az 1970 és 1979 között születettek körében jelentősen emeli a gyermek felsőfokú végzettségének valószínűségét. Ez a hatás azonban nem teljesen kiegyenlített. Míg az apák és gyermekeik iskolázottsága esetében enyhén magasabb a mobilitás az 1970-es években születettek körében, addig az anyák és gyermekeik iskolázottságát összehasonlítva a mobilitás enyhe csökkenéséről beszélhetünk.

Hivatkozások

- ANDORKA RUDOLF (1982): A társadalmi mobilitás változásai Magyarországon. Gondolat, Budapest.
- BECKER, G. (1964): Human Capital. A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. Columbia University Press, New York.
- BECKER, G. S.–KOMINERS, S. D.–MURPHY, K. M.–SPENKUCH, J. L. (2018): *A Theory of Intergenerational Mobility*. Journal of Political Economy, Vol. 126. No. 51. 7–25. o.
- BREEN, R. (szerk.) (2004): Social Mobility in Europe. Oxford University Press, Oxford.
- CORAK, M. (2006): Do Poor Children Become Poor Adults? Lessons for Public Policy from a Cross Country Comparison of Generational Earnings Mobility. Research on Economic Inequality, Vol. 13. Elsevier, Amsterdam.
- KÉZDI GÁBOR (2004): *Iskolázottság és keresetek*. Megjelent: *Fazekas Károly–Varga Júlia* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2004. MTA KTI–Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest, 43–48. o.
- HECKMAN, J. J.–LOCHNER, L. J.–TODD, P. E. (2006): *Earnings functions, rates of return and treatment effects: the mincer equation and beyond*. Megjelent: *Hanushek, E. A.–Welch, F.* (szerk.): Handbook of the Economics of Education, Vol. 1. Elsevier B.V., 307–458. o.
- HERMANN, ZOLTÁN–HORN DÁNIEL–KÖLLŐ JÁNOS–SEBŐK ANNA–SEMJÉN AMDRÁS–VARGA JÚLIA (2019): *Szövegértési és matematikai kompetencia hatása a keresetekre és a foglalkoztatási esélyekre*. Megjelent: *Fazekas Károly–Csillag Márton–Hermann Zoltán–Scharle Ágota* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2018. KRTK KTI, Budapest, 45–52. o.
- HUSZÁR ÁKOS (2022): *Osztályszerkezet és jövedelemelosztás Magyarországon 1982 és 2019 között*. *Kolosi Tamás–Szelényi Iván–Tóth István György* (szerk.) (2022): Társadalmi riport TÁRKI, Budapest, 159–173. o.
- KELLER TAMÁS–RÓBERT PÉTER (2016): *Inequality in educational returns in Hungary*. Megjelent: *Bernardi, F.* (szerk.): Education, Occupation and Social Origin. A Comparative Analysis of the Transmission of Socio-Economic Inequalities. Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 49–64. o.
- MINCER, J. (1958): *Investment in human capital and personal income distribution*. Journal of Political Economy, Vol. 66. No. 4. 281–302. o.
- MINCER, J. (1974): School, experience and earnings. NBER, New York.
- OECD (2018): *A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility*. OECD, Párizs.
- PUTNAM, R. D. (2015): Our kids. The American dream in crisis. Simon and Schuster, New York.

- RÓBERT PÉTER (2019): Intergenerational educational mobility in European societies before and after the crisis. Megjelent: *Tóth István György* (szerk.): Hungarian Social Report, 2019. Táarki, Budapest, 120–136. o.
- TÓTH ISTVÁN GYÖRGY (2005): Jövedelemeloszlás. A gazdasági rendszerváltástól az uniós csatlakozásig. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság–Századvég Kiadó, Budapest.
- TÓTH ISTVÁN GYÖRGY–SZELÉNYI IVÁN (2019): The upper middle class: a new aristocracy? Posing the question for post-communist Hungary. Megjelent: *Tóth István György* (szerk.): Hungarian Social Report, 2019. Táarki, Budapest, 101–119. o.
- WILLIS, R. (1986): [Wage determinants: a survey and re-interpretation of human capital earnings functions](#). Megjelent: *Ashenfelter, A.–Layard, R.* (szerk.): Handbook of labor economics. North-Holland, Amsterdam, 525–602. o.
- WIRTH, H.–PFORR, K. (2022): [The European Union Statistics on Income and Living Conditions after 15 Years](#). European Sociological Review, Vol. 38. No. 5. 832–848. o.